

B—19

LIETUVOS KARIUOMENĖS STATUTAI

Tvirtinu

A. Smetona,
Respublikos Prezidentas

Kaunas, 1928 m. IX. 30 d.

**VIDAUS TARNYBOS
STATUTAS**

III dalis

DRAUSMĖS BAUDIMO TAISYKLĖS

1928 m. laidos pakartojimas

VYR. ŠT. SPAUDOS IR ŠVIET. SK. LEIDINYS

KAUNAS

1931

Drausmės taisyklės.

I SKIRSNIS.

Bendrieji dėsniai.

1. Kariškoji drausmė yra griežtas ir tikslus kariškųjų įstatymų, įsakymų ir statutų reikalavimų vykdymas, nežiūrint nei asmeniškos naudos, nei pavojaus gyvybei.

2. Kariškoji drausmė reikalauja: a) neprieštaraujant vykdyti viršininkų įsakymus; b) sąžiningai eiti tarnybos pareigas; c) nepalikti nubaudus nė vieno valdinio nusižengimo.

3. Kai nusižengta ne iš blogos valios, ir yra pagrindo manyti, kad nusižengėlis daugiau nebenusižengs, — leidžiama vartoti lygtinį baudimą.

4. Kariškoji drausmė reikalauja iš viršininkų būti geru pavyzdžiu valdiniams, būti teisingais, tėviškai rūpintis jais, būti jų patarėjais ir vadovais, ugdyti valdinių sąmonėje šventą pareigą ginti tėvynę ir vengti nepagrįsto griežtumo.

5. Viršininkas neatsako už padarinius, jei pavartoja jėgą arba ginklą drausmei ir tvarkai įvesti, kai kitaip to pasiekti nebegali.

II SKIRSNIS.

Drausmės baudimo taisyklės.

A. Drausmės nusizengimai ir pabaudos.

6. Drausmės nusizengimai yra mažesnieji nusizengimai prieš tarnybą arba prieš viešąją tvarką ar padorumą, už kuriuos viršininkas baudžia savo galia.

Viršininko pabauda vadinama drausmės pabauda.

7. Drausmės keliu kariai tegali būti baudžiami tik šio statuto nustatytais taisyklėmis.

8. Kai už nusizengimą baudžiamųjų įstatymų numatoma arba teismo bausmė arba drausmės pabauda, tai viršininkui leidžiama arba traukti į teismą arba skirti drausmės pabaudą. Ši klausimą išsprendžia ir drausmės pabaudą paskiria tas viršininkas, kuriam įstatymas pavada traukti nusizengėlių į teismą.

9. Jei keletas karių nusizengia bendrai, ir svarbesnieji kaltininkai traukiami į teismą, tai ir kiti bendrininkai turi būti nubausti ne kitaip, kaip teismo sprendimu.

10. Viršininkui draudžiama bausti vien drausmės pabaudomis už tokius nusizengimus, už kuriuos įstatymai reikalauja traukti į teismą.

11. Jei už teismo baustiną nusizengimą nubaudžiama tik drausmės pabauda, tai ši pabauda neatleidžia nusizengėlio nuo teismo atsakomybės.

12. Drausmės pabaudos yra šios:

a) pastebėjimas	{	neviešas	{	žodžiu arba atskiru raštu;
b) papeikimas		viešas		liudytojų aki-vaizdoje arba įsakyme;
c) uždraudimas išeiti iš kareivinių arba kiemo				
d) paskyrimas be eilės į darbus;				
e) neleidimas atostogų;				
f) pastatymas su šautuvu	{		1) paprastai,	
				2) visoj kautynių aprangoj;
g) areštas	{	namie, einant tarnybos pareigas,		
		daboklėje	{	paprastasis, sunkusis;
h) laipsnio atėmimas;				
i) pažeminimas vietoje;				
j) pašalinimas iš užimamos vietos;				
k) pašalinimas iš tarnybos.				

13. 12-me straipsnyje nurodytomis pabaudomis gali būti baudžiami:

a) visi aktyviosios tarnybos kariai;				
b) atsargos kariai (ir visos kitos karo prievolės įstatymo numatytos kategorijos) —				
	1) kai jie pašaukti į atsargos tikrinamuosius susirinkimus;	{	nuo atvykimo į kariškosios vyresybės valdžią ligi paleidimo namo;	
	2) kai atlieka kariškus pratimus;			

- 3) kai jie mobilizuojami — nuo atvykimo į kariškos vyresnybės valdžią, arba kai patys pastojo į aktyviają tarnybą — nuo atvykimo į kariuomenės dalį;
- 4) kai jie gydomi kariškose ligoninėse;
- 5) kai atsargoje būdami dėvi uniformą.

P a s t a b a. Paleistieji į atsargą, kad ir nedėvi uniformos, baudžiami, kaip aktyviosios tarnybos kariai, kol jie neišsirašydina surašomoje įstaigoje.

- c) *karo belaisviai*;
- d) *karo invalidai*, kai jie gyvena kariškoje įstaigoje arba kai dėvi uniformą.

14. Eiliniams ir grandiniams skiriamos šios pabaudos:

- a) papeikimas žodžiu viešai;
- b) uždraudimas išeiti iš kareivinių arba kermo ligi 20 d.;
- c) paskyrimas be eilės į darbus ligi 8 kartų;
- d) neleidimas atostogų;
- e) statymas su šautuvu paprastai arba visoje kautynių aprangoje ne ilgiau kaip 1 val. per dieną, ir ne daugiau kaip 10 dienų.

P a s t a b a. Paprastai su šautuvu pastatyti viršininkas gali tiek valandų, kiek jis gali skirti parų paprastojo arešto. Visoje kautynių aprangoje — tiek valandų, kiek parų sunkiojo arešto.

- f) areštas { paprastasis ligi 20 parų.
                  { sunkusis ligi 12 parų;
- g) grandinio laipsnio atėmimas;
- h) paskyrimas į žemesnę vietą.

P a s t a b a : g ir h punktuose nurodytos pabaudos gali būti jungiamos su kitomis pabaudomis.

15. Puskarininkiams skiriamos šios pabaudos:

- a) papeikimas žodžiu { neviešai,
                                  { karininkų ir puskarininkų akivaizd.;
- b) uždraudimas išeiti iš kareivinių arba kermo ligi 10 dienų;
- c) neleidimas atostogų;
- d) areštas { paprastasis ligi 16 parų,
                  { sunkusis ligi 6 parų;
- e) laipsnio atėmimas;
- f) paskyrimas į žemesnę vietą.

P a s t a b a : e ir f punktuose nurodytos pabaudos gali būti jungiamos su kitomis pabaudomis.

16. Viršiloms skiriamos šios pabaudos:

- a) pastebėjimas
  - b) papeikimas
- } žodžiu { neviešai,
                                  { karininkų ir viršilų akivaizd.;
- c) paprastasis areštas ligi 12 parų;
  - d) pažeminimas vietoje.

P a s t a b a : d punkte nurodyta pabauda gali būti jungiama su kitomis pabaudomis.

17. Liktiniam puskarininkiams ir viršiloms:

- a) sunkusis areštas netaikomas;
- b) laipsnio atėmimas arba pažeminimas vietoje taip pat netaikomas; to vietoje jie paleidžiami iš tarnybos.

18. Karininkams skiriamos šios pabaudos:

a) bendrosios:

1) pastebėjimas	{	neviešas: žodžiu arba atskiru raštu;
2) papeikimas		vyresnių ir vienlaipsnių karininkų susirinkime arba įsakyme;

- 3) pažeminimas vietoje;
4) pašalinimas iš tarnybos;

b) žemesniesiems karininkams —

- 1) areštas namie arba daboklėje ligi 8 parų;

c) aukštesniesiems karininkams, turintiems mažesnes, negu atskiro bataliono vado, teises —

- 1) areštas namie arba daboklėje ligi 4 parų.

Pastaba: generolai ir aukštesnieji karininkai, turintieji atskiro bataliono vado arba didesnes teises, areštu nebaudžiami.

B. Viršininkų teisės kareiviams bausti.

19. *Grandininkas* turi teisę:

- a) uždrausti išeiti iš kareivinių arba kiemo 1 dieną.

20. *Skyrininkas* turi teisę:

- a) uždrausti išeiti iš kareivinių arba kiemo 2 dienas;

- b) paskirti be eilės į darbus 1 kartą.

21. *Būrininkas* turi teisę:

- a) uždrausti išeiti iš kareivinių arba kiemo.

- b) paskirti be eilės į darbus . . . . .

22. *Viršila* turi teisę:

- a) papeikti žodžiu neviešai ir viešai . . .

- b) uždrausti išeiti iš kareivinių arba kiemo

- c) paskirti be eilės į darbus . . . . .

- d) pastatyti su šautuvu paprastai . . . . .

- e) areštuoti paprastai . .

	Eiliniams ir grandiniams	Puskarininkams
21. <i>Būrininkas</i> turi teisę:		
a) uždrausti išeiti iš kareivinių arba kiemo.	3 dienas	1 dieną
b) paskirti be eilės į darbus	2 kartus	—
22. <i>Viršila</i> turi teisę:		
a) papeikti žodžiu neviešai ir viešai . . .	—	—
b) uždrausti išeiti iš kareivinių arba kiemo	4 dienas	2 dienas
c) paskirti be eilės į darbus	3 kartus	—
d) pastatyti su šautuvu paprastai	1 valandą	—
e) areštuoti paprastai . .	1 parai	—
23. <i>Kuopų, baterijų, eskadronų ir atskirų komandų jaunesnieji ir vyresnieji karininkai</i> turi teisę:		
a) uždrausti išeiti iš kareivinių arba kiemo	7 dienas	4 dienas
b) paskirti be eilės į darbus	5 kartus	—

		Eilin. ir grandin.	Puskarininkiams
c) areštuoti	paprastai . . .	3 paroms	2 paroms
	sunkiai . . .	1 parai	—
d) pastatyti	paprastai . . .	3 valand.	—
	su šautuvu { visoj kauty- nių apran- goj	1 valandą	—

24. *Kuopų, eskadronų, baterijų vadai ir atsk. komandų viršininkai* turi teisę:

		Eilin. ir grand.	Puskarininkiams	Viršiloms
a)	uždrausti išeiti iš karavinių arba kiemo	10dien.	5dien.	—
b)	paskirti be eilės į darbus	8 kart.	—	—
c) pastatyti	paprastai . . .	5 val.	—	—
	su šautuvu . . . { kaut. apran.	3 val.	—	—
d) areštuoti	paprastai . . .	5 par.	4 par.	3 par.
	sunkiai . . .	3 par.	1 „	—
e)	neleisti atostogų eilinius, grandininkus ir puskarininkius			

25. *Neatskiro bataliono vadas arba pulko vado padėjėjas* turi teisę:

		Eilin. ir grand.	Puskarininkiams	Viršiloms
a)	uždrausti išeiti iš karavinių arba kiemo	20 dien.	10dien.	—
b) pastatyti	paprastai . . .	10 val.	—	—
	su šautuvu { kaut. aprang.	6 „	—	—
c) areštuoti	paprastai . . .	10 parų	8 par.	6 par.
	sunkiai . . .	6 „	3 „	—
d)	pažeminti vietoje grandininkus ir skyrininkus.			

26. *Atskiro bataliono, pulko ir neatskiros brigados vadas* turi teisę:

a) areštuoti	paprastai . . .	20 „	16 „	12 p.
	sunkiai . . .	12 „	6 „	—

- b) pažeminti vietoje būrininkus ir viršilas;
- c) atimti grandininko, o karo metu ir puskarininkio laipsnį.

27. *Atskiros brigados arba divizijos vadas* turi teisę:

- a) atimti puskarininkio laipsnį;
- b) paleisti iš tarnybos liktinius kareivius.

28. Aukštesni už divizijos vadą viršininkai kareivius baudžia divizijos vado teisėmis.

29. Atskirai siųstų (komandiruočių) dalių, rinktinių vadų arba komandų viršininkų drausmės teisės pakyla vienu laipsniu: grandininko ligi skyrininko, kuopos vado ligi bataliono vado ir t. t.

C. Viršininkų teisės karininkams bausti.

30. *Kuopų, eskadronų, baterijų vadai ir atskiros komandos viršininkas* turi teisę:

- a) pastebėti } žodžiu, neviešai arba karinin-
- b) papeikti } kų akivaizdoje;
- c) areštuoti namie žemesnius karininkus
1 parai.

31. *Bataliono vadas arba pulko vado padėjėjas* turi teisę:

- a) areštuoti žemesnius karininkus namie
2 paroms.

32. *Atskiro bataliono, pulko arba brigados vadas* turi teisę:

- a) papeikti } — { neviešai: žodžiu arba atskiru raštu,
- b) pastebėti } — { viešai: karininkų akivaizdoj arba įsakyme;

- c) areštuoti namie arba daboklėje: aukštesnius karininkus — 2 paroms, žemesnius karininkus — 4 paroms;

- d) pašalinti kuopos arba atskiros komandos vadą, pranešant divizijos vadui;

- e) pašalinti karo metu batalionų vadus ir pulko vado padėjėjus, pranešdamas tarnybos (komandos) keliu.

33. *Atskiros brigados, divizijos vadas arba apygardos viršininkas* turi teisę:

- a) areštuoti namie arba daboklėje: aukštesnius karininkus — 4 paroms, žemesnius karininkus — 8 paroms;
- b) pašalinti batalionų vadus, pranešdamas tarnybos keliu;
- c) pašalinti karo metu pulkų vadus, pranešdamas kariuomenės vadui.

34. *Korpo vadas* turi teisę:

- a) pašalinti karo metu atskirų brigadų ir divizijų vadus, pranešdamas apie tai kariuomenės vadui;
- b) spręsti žemesniųjų karininkų paleidimo iš tarnybos klausimą drausmės keliu.

35. Krašto apsaugos ministeris, be teisių nurodytų 34 straipsny, turi teisę išspręsti aukštesniųjų karininkų, turinčių mažesnes, negu atskiro bataliono vado teises, iš tarnybos paleidimo klausimą drausmės keliu.

36. Kariuomenės vadas turi teises, nustatytas atskiru įstatymu.

37. Respublikos Prezidentas drausmės keliu paleidžia iš tarnybos žemesnius ir aukštesnius karininkus ir generolus.

38. Visi čia nepaminėti kariuomenės viršininkai turi tokias drausmės teises, kokias jiems suteikia jų etatinės vietos.

39. Atskirai siųstose dalyse, rinktinėse ir komandose laikomasi 29 str. taisyklės.

D. Karo sričių viršininkų, komendantų ir įgulų viršininkų teisės.

40. Karo sričių viršininkai, komendantai ir įgulų viršininkai turi teisę areštuoti ir jų nepriklausančius karius ta galia, kuri jiems duota savo valdiniams bausti, šiais atvejais:

- a) kai nusižengiama ardant viešąją tvarką ir saugumą;
- b) kai nusižengiama įgulos sargyboje arba einant kitas įgulos tarnybos pareigas;
- c) kai nusižengiama prieš šių viršininkų įsakymus;
- d) kai nusižengiama atostogose ar ten, kur nėra tiesioginių nusižengėlio viršininkų;
- e) kai nusižengia areštuotasis, laikomas ne savo tiesioginio viršininko valdžioje;
- f) kai nusižengia esantieji atostogose arba siųstieji nors ir esant tiesioginiam viršininkui, bet jei jo teisės yra mažesnės, negu šių viršininkų.

41. Nubaudę kari, šie viršininkai praneša tiesioginiam jo viršininkui, kad šis jo pabaudą įvykdytų.

42. Kai atostogaujantis karys nubaudžiamas šių viršininkų tokioj įguloj, kur nėra jo tiesioginio viršininko, tai pabauda gali būti įvykdyta nusižengimo vietoje, jei tuo būdu nubaustajam nesutrukdoma laiku grįžti į savo dalį. Apie tai pranešama tiesioginiam nubaustoj viršininkui.

E. Baudimo tvarka.

43. Drausmės būdu gali bausti tik tiesioginiai viršininkai arba tie, kurių valdžiai nors laikinai yra pavesti kariai.

44. Bausdami drausmės būdu, aukštesnieji viršininkai turi teisę naudotis žemesniųjų viršininkų galia.

45. Drauge beeinant tarnybos pareigas, kai santykiai tiksliai nenustatyti, vyresnis vieta, o jei vietos lygios — vyresnis laipsniu arba turįs didesnę vyresniškumą, yra laikomas viršininku ir santyky su jaunesniu turi jam suteiktas drausmės teises.

Šios taisyklės laikomasi ir drauge beeinant tarnybą arba netikėtai susitikus rinktinėms ir komandoms, kai jų viršininkų santykiai nenustatyti.

46. Vyresnysis neturi teisės bausti drausmės būdu jaunesniojo, jei šis jo nepriklauso. Tik tada, kai jaunesnysis ardo bendrą kariškos tarnybos ir drausmės tvarką arba padorumą viešojoje vietoje arba kariškosios garbės ir taurumo dėsnius, — vyresnysis turi išpėti jaunesnijį ir gali, jei reikia, laikinai jį areštuoti, nors jis jo ir nepriklausytų.

Šias teises vyresnysis turi tik tada, kai jis dėvi uniformą.

47. Areštuojant šio statuto 46 straipsniu karėvius, laikomasi tvarkos, kuri nustatyta Vid. tarn. stat. IV ir V dalyje *). Areštuodamas ka-

*) Kol IV dalis nebus išleista, laikomasi senojo (1924 m.) Vid. tarn. statuto.

rininką, areštuojantysis įsako kaltajam vykti pas komendantą arba, jei patogiau, pas tiesioginį viršininką ir pranešti, kieno ir už ką areštuotas, be to ir pats asmeniškai arba raštu smulkiai praneša tiems viršininkams apie arešto priežastį.

48. Kas 46 ir 47 straipsniuose numatytais atvejais nepaklauso vyresniojo išpėjimo arba neįvykdo jo įsakymo, — nusikalsta prieš klusnumą ir baudžiamas teismo, kaip neįvykdęs viršininko įsakymo.

49. Jei artimiausiam viršininkui atrodo, kad sulig valdinio nusižengimo svarbumu jo drausmės galios nepakanka, tai reikalą spręsti pristato tarnybos keliu aukštesniam viršininkui.

50. Aukštesnis viršininkas pats nustato drausmės pabaudą:

- a) kai nusižengta jo akivaizdoje, ir kai jis nepaveda artimiausiam viršininkui bausti savo galia;
- b) kai artimiausias viršininkas 49 str. nurodytu atveju pats pristato jam spręsti;
- c) kai pastebėta, kad artimiausias viršininkas nubaudė nepakankamai.

51. Aukštesnysis viršininkas neturi teisės pakeisti arba visai panaikinti žemesnio viršininko paskirtą pabaudą dėl jos griežtumo, jei pastarasis neperžengė suteiktų jam teisių.

52. Viršininkui draudžiama:

- a) už vieną nusižengimą skirti keletą pabaudų arba jungti vieną pabaudą su kita, jei tokio jungimo šis statutai nėra numatę;
- b) areštuoti nenurodant arešto laiko, išskiriant atsitikimus, nurodytus 50 ir 82 str.; šiais atsitikimais laikinas areštas negali tęstis ilgiau kaip 48 valandas.

53. Pabauda turi atitikti nusižengimo svarbumui. Skiriant pabaudą žiūrima:

- a) nusižengimo savumų ir aplinkybių;
- b) kaip anksčiau nusižengėlis elgėsi;
- c) kiek laiko jis tarnauja ir kaip moka tarnybą, jei reikalas liečia tarnybos pareigų nevykdymą.

54. Skirdamas pabaudą, viršininkas turi išitikinti valdinio kaltumu. Jei abejojama dėl kaltumo laipsnio arba nusižengimo aplinkybių, arba kas turi bausti nusižengimą — viršininkas ar teismas, — daroma kvota.

55. Drausmės pabauda didinama:

- a) jei kaltasis ne pirmą kartą nusižengė ir jei anksčiau yra buvęs baudžiamas, bet nepasitaisė;
- b) jei nusižengta einant tarnybos pareigas;
- c) jei dėl nusižengimo kyla netvarka dalyje arba sulaužomas karių klusnumas;
- d) jei tatau reikalinga drausmei ir tvarkai dalyje pakelti ir apsaugoti.

56. Drausmės pabaudos skiriamos arba rašant jas įsakymuose ar atskiruose raštuose, arba žodžiu pačiam viršininkui įsakant.

57. Karininkų drausmės pabaudos, išskiriant pastebėjimus ir papeikimus žodžiu, visada skiriamos raštu arba įsakymu. Jei kuri pabauda turi būti neatidėliojant įvykdyta, tai pabaudos priežastys vėliau nurodomos įsakyme arba atskirame rašte.

58. Kareivių pabaudos įsakyme skelbiamos tik tada, kai jas skiria pats atskiros dalies vadas (įstaigos viršininkas) arba aukštesnis virši-

ninkas. Visais kitais atvejais pabaudos skiriamos žodžiu, tik būtinai turi būti įrašomos į pabaudų knygą.

59. Prieš paleidžiant drausmės keliu iš tarnybos liktinius kareivius, turi būti artimiausio viršininko įsakymu ištirti jų nusižengimai ir tyrimo duomenys kartu su nusižengėlių tarnybos lapų nuorašais ir ištraukomis iš pabaudų knygos turi būti pristatyti divizijos vadui, kuris išsprendžia paleidimo klausimą.

60. Drausmės keliu paleistieji iš tarnybos liktiniai kareiviai praranda teisę gauti rekomendacinius liudymus ir negali būti vėl priimami į tarnybą, kaip liktiniai.

Jų dokumentuose paleidimo priežastis nežymima, tik tarnybos lapuose įrašoma, kurio viršininko įsakymu jie paleisti iš tarnybos.

61. Karininkai gali būti drausmės keliu paleidžiami iš tarnybos tik Respublikos Prezidento aktais.

62. Prieš paleidžiant karininką iš tarnybos drausmės keliu reikia:

- a) kad artimiausio viršininko įsakymu būtų ištirtas jo nusižengimas kvotos keliu, laikantis XXIV K. Įst. kn. 325 ir 326 str.;
- b) kad tasai viršininkas, kuris šio statuto 34, 35, 37 ir 66 straipsniais sprendžia paleidimo klausimą, leistų pasiūlyti kaltajam paduoti prašymą paleisti jį iš tarnybos.

63. Prie viršininko raporto, kuriame jis prašo leidimo pasiūlyti nusižengusiam karininkui paduoti prašymą paleisti jį iš tarnybos, turi būti pridėta tyrimo duomenys, ištrauka iš pabaudų knygos ir tarnybos lapo nuorašas.

64. Jei nusižengėlis nepaduoda prašymo per 7 paras nuo įteikimo jam viršininko pasiūlymo tatai padaryti, tada tarnybos keliu prašoma jį paleisti iš tarnybos.

65. Jei karininkas buvo teismo nubaustas už netarnybinį nusikaltimą, nepaleidžiant iš tarnybos, tai viršininkas, jei jam atrodytų, kad nebegalima toliau palikti tarnyboje nubaustąjį, turi teisę 63 ir 64 str. nustatyta tvarka prašyti paleisti nuteistąjį iš tarnybos drausmės tvarka.

66. Galutinai iš tarnybos paleidimo klausimą sprendžia:

- a) žemesniųjų karininkų — korpo vadas;
- b) aukštesniųjų karininkų, turinčių mažesnes negu atskiro bataliono vado teises — krašto apsaugos ministeris;
- c) aukštesniųjų karininkų, turinčių atskiro bataliono vado arba aukštesnes teises, ir generolų — Respublikos Prezidentas.

67. Generolai ir aukštesnieji karininkai, turintieji atskiro bataliono vado arba didesnes teises, pristatomi paleisti iš tarnybos ta pačia tvarka, kaip ir kiti karininkai (62, 63, 64 ir 65 str.), tik kartu su kitais dokumentais pridedamos paskutinių trijų metų atestacijos.

68. Drausmės būdu paleistieji iš tarnybos karininkai ir liktiniai kareiviai turi teisę gauti užtarnautą pensiją, bet praranda teisę prašyti dėvėti uniformą.

F. Drausmės pabaudų vykdymas.

69. Drausmės pabaudos, kai nėra ypatingų kliūčių, turi būti tuojuo įvykdytos.

70. Jei drausmės pabauda apskundžiama, jos vykdymas nesulaikomas, kol nebus gautas aukštesnio viršininko įsakymas.

71. Neviešas pastebėjimas arba papeikimas žodžiu skelbiamas paties pabaudą skiriančio viršininko betarpiškai nusižengėliui.

72. Viešas pastebėjimas arba papeikimas žodžiu skelbiamas pabaudą skiriančio viršininko, dalies karininkų arba puskarininkų akivaizdoj, žiūrint kas tą pabaudą skelbia.

Akivaizdoje turi būti kariai ne žemesnės laipsnių grupės, kaip pats baudžiamasis.

P a s t a b a: Laipsnių grupės yra šios:

- a) generolai;
- b) aukštesnieji karininkai (majorai — pulkininkai);
- c) žemesnieji karininkai (leitenantai — kapitonai);
- d) viršilos;
- e) puskarininkiai (jaunesnieji ir vyresnieji);
- f) eiliniai ir grandiniai.

73. Kareivių areštai yra:

- a) p a p r a s t a s i s a r e š t a s: suimtieji laikomi kiekvienas skyrium šviesiam karceri, kasdien gauna šiltą valgį, miega ant grynų grėdų, gali turėti milinę, antklodę ir pagalvį;
- b) s u n k u s i s a r e š t a s: suimtieji laikomi atskiruose šviesiuose karceriuose, miega ant grynų grėdų, kasdien gauna duonos, druskos, vandens ir arbatos arba kavos, šilto valgio kas antrą dieną; antklodės ir pagalvio neleidžiama turėti.

74. Kareiviams, areštuotiems ta ar kita arešto rūšimi, draudžiama rūkyti, dainuoti, kortuoti ir turėti bet kurių santykių su pašaliniais.

75. Tardomieji ir areštuotieji ligi teismo gali būti laikomi bendrame kambary, miegoti ant čiužinių, turėti milinę, antklodę ir pagalvį. Giminės ir pažįstami juos gali lankyti tik gavę leidimą tų asmenų, kurių žinioje jie laikomi.

76. Aktyviosios tarnybos kareivių arešto laikas, nepaisant to, ar jis teismo ar drausmės tvarka paskirtas ar išbūtas ligi teismo, jei jie teismo nebuvo išteisinti, į tarnybą neįskaitomas, ir alga jiems už tą laiką nemokama. Tie iš jų, kurie yra buvę areštuoti bendra suma ne mažiau kaip 15 parų, paliekami visą arešto laiką atitarnauti.

77. Liktiniai kareiviai, jei daboklėje nėra jiems atskiros vietos, laikomi atskirame kambary, prižiūrint dežuruojančiam karininkui. Visada jie laikomi atskirai nuo karininkų ir aktyviosios tarnybos kareivių. Dalies vado įsakymu prie kambario gali būti statomas sargybinis.

78. Pastatyti su šautuvu kareiviai laiko jį „ant peties“, stovi ramiai ir sveikinasi Rikiuotės statuto taisyklėmis.

79. Karininkų areštai:

- a) n a m i n i s a r e š t a s: nubaustasis eina tarnybos pareigas, tik po tarnybos niekur negali išeiti iš savo buto; ginklai neatimami;
- d) d a b o k l ė s a r e š t a s: nubaustasis laikomas daboklėje, pareigų neina; ginklai atimami.

80. Atimant laipsnį, nubaustasis kareivis iššaukiamas prieš kuopos (baterijos, eskadrono

arba atsk. komandos) rikiuotės vidurį; perskaičius įsakymą, kuopos vado liepimu jam čia pat nuimami laipsnio ženklai. Po to jis vėl statomas į rikiuotę, ir tuo apeiga baigiama.

81. Atimant laipsnį arba pažeminant vietoje, nubaustieji kariai perkeliami: karininkai ir puskarininkiai — į kitą atskirą dalį (arba įstaigą); eiliniai ir grandiniai — į kitą kuopą.

82. Neblaivi kariai nekvočiami ir nebaudžiami, bet areštuojami laikinai ligi išsiblaivins. Jiems išsiblaivinus, ištiriamas nusizengimas ir nustatoma pabauda.

G. Lygtinis baudimas.

83. Lygtinis baudimas yra toks baudimas, kai viršininkas, paskirdamas pabaudą, leidžia ją nevykdyti ta sąlyga, jei nusizengėlis daugiau nebenusizengs.

84. Lygtinai baudžiama tik tada, kai yra pagrindo manyti, kad nusizengėlio nusizengta ne iš blogos valios, kad jį ir lygtinė pabauda pakankamai paveiks, ir kad jis pasitaisys.

85. Jei lygtinai nubaustas karys nepasitaiso ir vėl nusizengia, tai greta pabaudos už naują nusizengimą įvykdoma ir lygtinė pabauda.

86. Lygtinai skiriamos tik šios pabaudos:

- a) draudimas išeiti iš kareivinių arba kiemo;
- b) statymas su šautuvu;
- c) areštas.

87. Lygtinės pabaudos numarinamos:

a) visiems kariams:

- 1) kai jie apdovanojami už narsumą arba už uolią tarnybą;
- 2) kai pakeliami į kitą laipsnį;

b) aktyviosios tarnybos kareiviams:

- 1) kai jie išstarnauja, daugiau nebenusizengdami, iki paleidimo į atsargą;

c) liktiniams kareiviams ir samdomiems tarnautojams — kai jie išstarnauja, daugiau nebenusizengdami, pasižadėtą tarnauti laiką.

H. Pabaudų knyga.

88. Kiekviena drausmės pabauda, išskiriant neviešus pastebėjimus ir papeikimus žodžiu, įtraukiama į pabaudų knygą, į kurią taip pat įrašomos ir teismo paskirtos bausmės.

89. Lygtinės pabaudos įtraukiamos į knygą bendrąja tvarka, aiškiai pažymint jų lygtinumą. Ateity prie jų prirašomi atitinkami pažymėjimai:

- a) kai pabauda numarinama;
- b) kai pabauda įvykdoma.

Ir vienu ir kitu atveju turi būti nurodytas pabaudos išsprendimo pagrindas.

90. Kiekvienoje daly turi būti dvejopos pabaudų knygos:

- a) kareivių pabaudų knyga — kiekvienoje kuopoje;
- b) karininkų pabaudų knyga — viena dalies štabe.

91. Kaip aukštesniųjų, taip ir žemesniųjų viršininkų paskirtas kareiviams pabaudas į knygą aiškiai įrašo kuopos vadas, pats pasirašydamas po kiekviena pabauda.

Karininkų pabaudas panašiai įrašinėja pats dalies vadas arba įstaigos viršininkas.

92. Pabaudų taisyklingumui patikrinti, kuopų knygą kas mėnuo kontroliuoja bataliono vadas, pasirašydamas kiekvieno nubaustojo kareivio lape ir pažymėdamas rastus netaisyklingumus.

Pulko vadas tikrina kareivių pabaudų knygas ne mažiau kaip du kartu per metus. Jo parašai tereikalingi tik ten, kur jis pažymi rastus netaisyklingumus.

Per inspekcinės apžiūras ir klausinėjimus karininkų ir kareivių pabaudų knygas tikrina inspektuojantieji viršininkai.

93. Aktyviosios tarnybos kareivių pabaudos pasilieka pabaudų knygose per visą jų tarnybą.

94. Kai žemesnysis karininkas pakeliamas į aukštesnius karininkus, arba kai liktinis kareivis po paskutinės pabaudos ištarnauja nenusižengdamas 4 metus, tai jiems pabaudų knygose skiriami nauji lapai, į kuriuos perkeliamos tik tos pabaudos, kurios yra įtrauktos į tarnybos lapus. Jei kuri iš tokių pabaudų yra dovanota, tai ji perkeliama su tinkamu pažymėjimu.

95. Iškeliant karį į kitą dalį, kartu su kitais dokumentais siunčiama ir ištrauka iš pabaudų knygos.

96. Drausmės pabaudos, bendrai imant, neįrašomos į tarnybos lapą, išskiriant šiuos atsitikimus:

- a) kai Respublikos Prezidento liepta įrašyti;
  - b) kai karininkas pašalintas nuo vadovavimo daliai ar iš vietos, kai pažemintas vietoje arba kai paleistas drausmės tvarka iš tarnybos;
  - c) kai kareivis ar puskarininkis pažemintas vietoje arba kai jam atimamas puskarininkio arba grandinio laipsnis.
- P a s t a b a: Įrašoma tatai į tarnybos lapą, nenurodant priežasčių.

III SKIRSNIS.

Skundai*).

97. Karys turi teisę skųstis:

- a) kai viršininkai neteisėtai arba neteisingai su juo elgiasi arba kai duoda jam neteisėtus įsakymus;
- b) kai jam neduodama nustatytų už tarnybą teisių ir pirmybų;
- c) kai jam neišduodama arba neišmokama tai, kas nustatyta įstatymu arba įsakymu.

98. Skųstis leidžiama tik už save; draudžiama padavinėti skundus už kitus arba bendrai susitarus, o taip pat kviesti susirinkimus ir sueigas skundams svarstyti arba rašyti.

99. Skundžiamasi per inspekcinę apžiūrą ir klausinėjimus arba jų nelaukiant. Pastaruoju atveju skundžiamasi žodžiu arba raštu betarpiškam skundžiamojo viršininkui, o jei skundėjas nežino dėl kieno kaltės laužomos jo teisės, tai skundas paduodamas tarnybos keliu.

100. Neleidžiama per inspekcinę apžiūrą ar klausinėjimą pareikšti tokį skundą, kurį skundėjas, galėdamas pareikšti per ankstybesnę apžiūrą ar klausinėjimą, pats dėl savo kaltės nepareišė.

*) „Skundai“ šioje statuto daly paliekami tik laikinai. Ateity jie bus įtraukti į I-ją Vid. tarn. st. dalį, kur bus kalbama apie pagrindines kario teises ir pareigas.

101. Visais tais atvejais, kai skundas liečia tokį nusikaltimą arba nusižengimą, už kuriuos traukiama į teismą, teisė skųstis prarandama tik tiems nusikaltimams arba nusižengimams pasenėjus (žr. XXII K. Įs. kn. 92—94 str.).

102. Neleidžiama skųstis einant tarnybos pareigas, esant rikiuotėje ir per pamaldas.

103. Neleidžiama skųstis dėl pabaudos griežtumo, jei viršininkas neperžengė savo teisių.

104. Per inspekcinę apžiūrą ar klausinėjimus neleidžiama skųstis viršininkais, kurie yra vyresni už inspektuojantį viršininką.

105. Pulko vadu ar aukštesniu viršininku galima skųstis tik raštu.

106. Rašytas skundas turi būti pasirašytas skundėjo. Jei jis nemoka rašyti, tai — jo prašyto kario. Nepasirašyti skundai netiriami.

107. Jei padavęs skundą karys per mėnesį negauna atsakymo, jis turi teisę paduoti skundą kitam iš eilės aukštesniam viršininkui.

108. Jei skundas pasirodytų žinomai melagingas arba nepagrįstas arba nepadorus, tai kaltininkas, žiūrint kaltės laipsnio, arba baudžiamas drausmės būdu arba traukiamas į teismą.

109. Jei skundas įteikiamas neprisilaikant nustatytų taisyklių, tad skundėjas už tai baudžiamas drausmės būdu, bet iš esmės skundas tiriamas ir sprendžiamas, kaip kad būtų taisyklingai paduotas.

110. Jei turįs skundą dėl kurių priežasčių negali dalyvauti inspekcinėje apžiūroje arba klausinėjime, — jis gali paduoti raštu skundą betarpiškai inspektuojančiam viršininkui.

111. Kiekvienoj daly turi būti skundų knygos: kuopose — kareivių skundų, dalies štabe — karininkų. Į tas knygas greta skundų įrašomos ir jų pasekmės.

112. Skundų knygos turi būt suvarstytos, su antspaudu ir dalies vado pasirašytos. Jos kontroliuojamos, kaip ir pabaudų knygos.

Turinys.

	Psl.
I. Bendrieji dėsniai	3
II. Drausmės baudimo taisyklės	4
A. Drausmės nusižengimai ir pabaudos	4
B. Viršininkų teisės kareiviams bausti	8
C. Viršininkų teisės karininkams bausti	12
D. Karo sričių viršininkų, komendantų ir įgulų viršininkų teisės	14
E. Baudimo tvarka	15
F. Drausmės pabaudų vykdymas	19
G. Lygtinis baudimas.	22
H. Pabaudų knyga.	23
III. Skundai.	26

